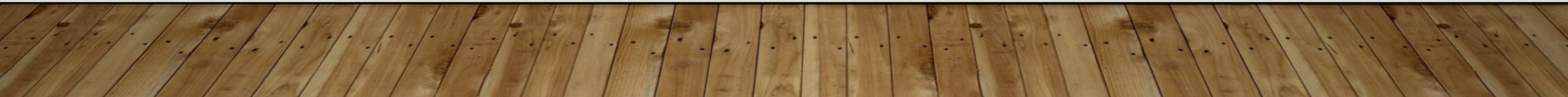

**BEZPEČNOSTNÍ
SPRÁVA STÁTU A

SPRÁVA NA ÚSEKU
OBRANY STÁTU**

BEZPEČNOSTNÍ SPRÁVA STÁTU

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Základem je ústavní zákon o bezpečnosti ČR
- Na něj navazují další předpisy např. zákon o krizovém řízení nebo zákon o integrovaném záchranném systému.
- Policejní správa má právní úpravu v zákoně o Policii ČR, zákoně o zpravodajských službách ČR, zákoně o obecní policii nebo zákoně o Bezpečnostní informační službě.

BEZPEČNOSTNÍ SPRÁVA STÁTU

- Bezpečnostní správa: systém (organizace) a činnost všech orgánů veřejné správy a jiných k tomu zmocněných subjektů, které jsou pověřené bezpečnostními funkcemi.
- Vedle policejní správy jde také o další oblasti, jako jsou zpravodajské služby a jejich činnost, zajišťování ochrany pořádku a bezpečnosti při výkonu a správě soudnictví (Vězeňská služba), ochrany přírody (tzv. stráže přírody), ochrany bezpečnosti práce (inspektoráty bezpečnosti práce), požární ochrany (Hasičský záchranný sbor) a v dalších oblastech, jako třeba ochrany před závažnými ekologickými haváriemi.

BEZPEČNOSTNÍ SPRÁVA STÁTU

- **Policejní správa** představuje souhrn činností policejních orgánů, jimž zákon ukládá úkoly ochrany ve věcech bezpečnosti a veřejného pořádku, přičemž tuto jejich činnost lze zároveň označit jako činnost subsidiární.*
- Pro oblast policejní správy jsou základními pojmy, a také hodnotami, k jejichž dosažení správní činností na daných úsecích směřují:
 - **bezpečnost** (veřejná) jako ochrana společnosti a jednotlivců před nebezpečím ohrožujícím bezpečnost státu, jeho institucí, život a zdraví, svobodu či majetek
 - **veřejný pořádek** – ochrana pravidel chování lidí na veřejnosti

Organizace bezpečnostní správy

- Vláda České republiky
- Bezpečnostní rada státu
- Ministerstvo vnitra
- Národní bezpečnostní úřad
- Ozbrojený bezpečnostní sbor: Policie České republiky
- Ozbrojená zpravodajská služba: Bezpečnostní informační služba
- Kraje a obce [obecní (městská) policie]

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

- Krizový zákon upravuje problematiku krizových situací, které nesouvisejí se zajišťováním obrany státu před vnějším napadením
- (tato problematika spadá do oblasti správy obrany a řeší ji konkrétně z. č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR), a při řešení takových situací.
- **Krizové řízení:**
- souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.

KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

- Krizová situace:
 - mimořádná událost (neboli škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací),
 - při níž je vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav nebo stav ohrožení státu
- Stav nebezpečí vyhláší pro území kraje nebo jeho část, hejtman kraje (primátor hl. m. Prahy) na dobu nejvýše 30 dnů, přičemž tuto dobu může hejtman prodloužit jen se souhlasem vlády

INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

- Integrovaný záchranný systém: koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací
- Složky integrovaného záchranného systému:
 - Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR
- Složky IZS jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, resp. hejtmana kraje, starosty obce s rozšířenou působností nebo ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací.

POSTAVENÍ A ÚKOLY POLICIE ČR

- Policie je ozbrojeným sborem
 - plní úkoly ve věcech vnitřního pořádku a bezpečnosti ve stanoveném rozsahu
 - na území ČR
 - na základě zákona
- Organizačně:
- Policejní prezidium ČR jako řídicí orgán
- Další útvary zřízené ministrem na návrh policejního prezidenta
 - pořádková policie, kriminální policie a vyšetřování, dopravní policie, správních činností, ochranná, cizinecké a pohraniční p., rychlého nasazení, železniční p., letecká

POSTAVENÍ A ÚKOLY POLICIE ČR

- **Právní prostředky k výkonu:**
 - **obecné právní prostředky**
 - vydávání NPA (vláda, ministerstvo vnitra) a IPA
 - **specifické právní prostředky**
 - ovládány zásadou vzájemného vyhodnocování a výběru prostředku
 - zásady legality, zásady přiměřenosti
 - bezprostřední zásah ve formě opatření služební zákrok
 - v rámci kterého může být použito donucovacího prostředku

POSTAVENÍ A ÚKOLY POLICIE ČR

- **Oprávnění:**

- požadovat vysvětlení, prokázání totožnosti
- zajištění osoby nebo věci, omezení pohybu agresivní osoby (vše v zákonem stanovených případech)
- provést prohlídku u takových osob, příp. odebrat zbraň
- vstup do živnostenských provozoven
- zakázat vstup na místa
- použití speciálních prostředků = podpůrné operativně pátrací prostředky (včetně krycích dokladů, konspirativních prostředků informátora) nebo použití donucovacích prostředků

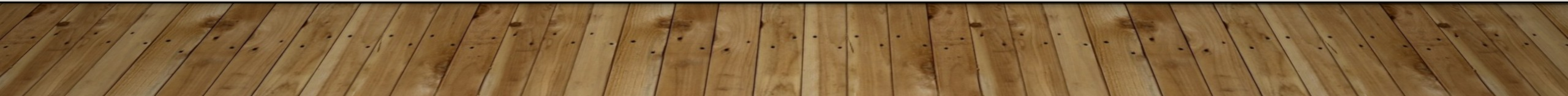
POSTAVENÍ OBECNÍ POLICIE

- **Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích a 553/1991 SB., o obecní policii**
- Obec zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v samostatné působnosti
- **Speciální ozbrojená složka obce**
 - zřízená i rušená obecním zastupitelstvem ve formě obecně závazné vyhlášky
 - nejedná se o státní moc
 - strážníci jsou zaměstnání v pracovním poměru k obci

POSTAVENÍ OBECNÍ POLICIE

- **úkoly ve vztahu k PČR**
 - informování v případě zjištění přestupku či deliktu (podezření ze spáchání TČ)
 - ke kterému je příslušná šetřit PČR + povinnost vzájemné informovanosti a spolupráce
- **spolupráce mezi PČR a obcemi při přípravě obecně závazných vyhlášek**
- **řízení obecní policie**
 - podle §3 - starosta obce nebo pověřený člen zastupitelstva
 - možnost pověření strážníka radou obce pro plnění některých řídicích úkolů

SPRÁVA NA ÚSEKU OBRANY STÁTU

PRAMENY PRÁVNÍ ÚPRAVY

- Základním pramenem je ústavní zákon o bezpečnosti ČR
- Dále pak:
 - Zákon o zajišťování obrany ČR
 - Zákon o ozbrojených silách ČR
 - Zákon o Armádě ČR
 - Zákon o branné povinnosti a jejím zajišťováním
- Významným mezinárodněprávním aktem, který ovlivňuje správu obrany našeho státu je přístup ČR k **Severoatlantické smlouvě – NATO**. Rovněž je zde zákon o pobytu ozbrojených sil jiných států na území ČR.

SPRÁVA NA ÚSEKU OBRANY STÁTU

- Správa obrany státu patří k tradičním větvím veřejné správy. Dle právní úpravy je kladen důraz na účinnou obranu státu, spolupůsobení při ochraně ústavního zřízení a plnění vojenských úkolů vyplývajících ze spojeneckých závazků ČR.
- **Obrana státu** ve smyslu zákona o zajišťování obrany je souhrn opatření k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením. Zahrnuje výstavbu účinného systému obrany státu, přípravu a použití odpovídajících sil a prostředků a účast v kolektivním obranném systému.

SPRÁVA NA ÚSEKU OBRANY STÁTU

- **Správa na úseku obrany státu** představuje řídicí a organizační činnost orgánů veřejné správy, která podle zákona zahrnuje výstavbu, přípravu a řízení ozbrojených sil, operační přípravu státního území, obranné plánování a opatření v národním hospodářství a na všech úsecích veřejného života v zájmu zajištění obrany státu.
- Za přípravu a zajištění obrany státu odpovídá **vláda**.
 - Ústavní zákon o bezpečnosti ČR stanoví, že zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana jejich demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu

ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU

- Účel zákona o zajišťování obrany ČR je stanovení povinností státních orgánů, územních samosprávných celků a PO i FO k zajišťování obrany ČR před vnějším napadením, a odpovědnosti za porušení těchto povinností
- Správa obrany státu se uskutečňuje, resp. může uskutečňovat:
 - v době míru
 - za stavu ohrožení státu
 - za válečného stavu
- Občané se připravují k obraně státu dobrovolně

ZAJIŠŤOVÁNÍ OBRANY STÁTU

- Zákon o zajišťování obrany může omezit některé základní práva a svobody a to zejména za stavu ohrožení státu nebo za válečné stavu
- Dochází například k omezení svobody pohybu a pobytu nebo právo se shromažďovat
- Pracovní povinnost FO
- Věcné prostředky pro potřeby obrany státu

STAV OHROŽENÍ STÁTU

- Stav ohrožení státu vyhláší Parlament ČR
- K vyhlášení je třeba souhlas většiny všech poslanců a senátorů
- Pouze v případě, je-li ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost České republiky nebo jeho demokratické základy
- Tento stav zatím nebyl na území České republiky nikdy vyhlášen.

VÁLEČNÝ STAV

- Válečný stav se vyhláší pro celé území České republiky. Jedná se o nejzávažnější stav.
- Jedná se o institut válečného stavu, který je samostatně upraven v **Ústavě ČR** (na rozdíl od stavu ohrožení státu)
- O vyhlášení válečného stavu může rozhodnout Parlament, je-li ČR napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení.

NOUZOVÝ STAV

- Vedle stavu ohrožení státu a válečného stavu, existuje ještě institut nouzového stavu
- Většinou není spojen s obranou státu před vojenským nebezpečím. Vláda může vyhlásit NS v případě živelných pohrom (tornádo na jižní Moravě), nebezpečí ohrožující zdraví či vnitřní pořádek a bezpečnost (pandemie COVID).
- Vláda při vyhlášení NS informuje poslaneckou sněmovnu, ta pak může NS zrušit.

ORGANIZACE OBRANY STÁTU

- Prezident republiky
- Vláda
 - Bezpečnostní rada státu
- Ministerstvo obrany
- Generální štáb Armády ČR
- Parlament ČR
 - (vyhlášení válečného stavu, plnění mezinárodních závazků o společné obraně)
- Ozbrojené síly ČR

PREZIDENT ČR – VRCHNÍ VELITEL OZBROJENÝCH SIL

- Vrchní velitel ozbrojených sil
- Upraveno Ústavou ČR
- K platnému rozhodnutí prezidenta je však třeba kontrasignace předsedy vlády
- Jako vrchní velitel ozbrojených sil ČR prezident:
 - schvaluje základní vojenské řády
 - jmenuje a odvolává náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta;
 - propůjčuje čestné nebo historické názvy vojenským útvarům, propůjčuje bojové zástavy
 - stanoví průběh základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení
 - stanoví způsob propouštění vojáků ze základní nebo náhradní služby a z vojenského cvičení

PREZIDENT ČR – ZÁKONNÁ ÚPRAVA

- **Postavení prezidenta republiky a jeho místo v bezpečnostním systému ČR vymezuje zejména:**
 - **ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR**
 - **ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR**
 - **zákon č. 218/1995 Sb., o rozsahu branné povinnosti a vojenských správních úřadech**
 - **zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR**
 - **zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání**
 - **zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR**

VOJENSKÁ KANCELÁŘ PREZIDENTA REPUBLIKY

- V čele stojí náčelník, které je přímo podřízený prezidentovi
- Vojenská kancelář plní úkoly spojené s výkonem pravomocí prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil a s řízením Hradní stráže
- **Hradní stráž** provádí vnější ostrahu areálu Pražského hradu, zabezpečuje jeho obranu stejně jako těch objektů, které jsou dočasným sídlem prezidenta (př. zámek Lány) a jeho hostů, přičemž plní i další související úkoly a organizuje a zajišťuje vojenské pocty

PARLAMENT ČR

- vyhlašuje stav ohrožení státu nebo válečný stav (Poslanecká sněmovna a Senát; Senát v době rozpuštění Poslanecké sněmovny)
- může zrušit vyhlášení nouzového stavu (Poslanecká sněmovna, Senát pouze v případě jejího rozpuštění)
- rozhoduje o vyslání ozbrojených sil ČR a udílí souhlas s pobytem ozbrojených sil cizích států na dobu delší 60 dnů nebo v závažných případech
- rozhoduje o účasti ČR v organizacích kolektivní obrany a o účasti ČR v obranných systémech mezinárodní organizace, jíž je ČR členem (Poslanecká sněmovna a Senát)
- dává souhlas k ratifikaci vojenských mezinárodních smluv (Poslanecká sněmovna a Senát)

PARLAMENT ČR – ZÁKONNÁ ÚPRAVA

- Postavení parlamentu a jeho místo v bezpečnostním systému ČR vymezuje zejména:
 - ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR
 - ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
 - zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny
 - zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu

VLÁDA ČR

- Vláda je jako vrcholný orgán výkonné moci odpovědná za zajišťování bezpečnosti státu a za řízení a funkčnost celého bezpečnostního systému ČR.
- Vláda je ze své činnosti odpovědná Poslanecké sněmovně.
- Vláda:
 - je oprávněna vyhlásit nouzový stav
 - Nouzový stav může vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území;
 - navrhuje Parlamentu vyhlášení stavu ohrožení státu, je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy.

VLÁDA ČR

- Vláda je dále oprávněna:
- stanovit nařízením pozastavení pravidelné odvodní povinnosti podle potřeb doplňování ozbrojených sil;
- zkrátit nařízením délku civilní služby;
- navrhopat prezidentovi republiky povolání vojáků v záloze k mimořádné službě;
- navrhopat prezidentovi republiky zrušení mimořádných opatření, nařídít mobilizaci, demobilizaci a mimořádné odvody;
- schvalovat strukturu armády, koncepci její výstavby a celkové počty vojáků;
- nařízením určit objekty důležité pro obranu státu a úseky státních hranic střežené vojáky Armády ČR;
- rozhodnout na návrh ministra vnitra o použití Armády ČR k záchranným pracím, k zabezpečení letecké přepravy humanitární a zdravotnické pomoci atp.;
- stanovit nařízením ty orgány státní správy, v nichž vojáci plní služební úkoly obranného charakteru a počet vojáků v nich;
- určit pozemky a stavby, které mohou mít za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu strategický význam;

VLÁDA ČR – ZÁKONNÁ ÚPRAVA

- **Postavení vlády a její místo v bezpečnostním systému ČR vymezuje zejména:**
 - Ústava ČR; ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR
 - zákon č. 218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech
 - zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR
 - zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
 - zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU A MINISTERSTVO OBRANY

- **Bezpečnostní rada státu**
 - Je tvořena předsedou vlády a dalšími členy vlády
 - Připravuje vládě návrhy opatření k zajišťování bezpečnosti ČR
- **Ministerstvo obrany**
 - Je ústředním správním úřadem pro zabezpečování obrany státu a zároveň státním orgánem pro řízení a velení Armády ČR.
 - Vystupuje především ve vztahu k podřízeným vojákům.
 - Ministr vydává rozkazy, které jsou závazné pro všechny vojáky v činné službě.

GENERÁLNÍ ŠTÁB ARMÁDY ČR

- Je součástí ministerstva obrany a orgánem pro velení armádě
- V jeho čele stojí náčelník Generálního štábu, kterého jmenuje prezident na návrh vlády a po projednání v příslušném výboru PS. Je podřízen ministroví.
- Generální štáb se podílí na zpracování návrhů vojenské obranné politiky státu, rozpracovává a navrhuje koncepci rozvoje a výstavby Armády ČR, zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru republiky.

OZBROJENÉ SÍLY ČR

- Stát vytváří k zajišťování své bezpečnosti **ozbrojené síly**, které se člení na Armádu ČR, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stáž.
- Ozbrojené síly tvoří **vojáci** v činné službě.
- Charakteristické pro ozbrojené síly je, že se v nich uplatňují vztahy **nadřízenosti a podřízenosti**.
- Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Ozbrojené síly **spolupracují** s cizími ozbrojenými silami na základě mezinárodních smluv.

OZBROJENÉ SÍLY – ARMÁDA ČR

- **Armáda ČR** je základem ozbrojených sil. Je zapojena do integrované vojenské struktury NATO, do systému obranného, operačního a civilního nouzového plánování
- Organizačně se člení na:
 - vojenské útvary,
 - vojenská zařízení
 - vojenské záchranné útvary

VZTAHY UVNITŘ VOJENSKÉ ORGANIZACE

- V ozbrojených silách se uplatňují vztahy nadřízenosti a podřízenosti.
- Vyjádřením uvedené specifičnosti jsou zejména:
 - princip centralizace a vertikálního řízení (jednotná, ústředně řízená organizace s převahou vertikálních vztahů)
 - uplatnění institutu státní služby (služební poměr)
 - uplatnění nedílné velitelské pravomoci a odpovědnosti (nadřízený má všechny řídicí a kontrolní funkce)
 - uplatnění přímé vojenské kázně a kázeňské odpovědnosti
- Kázeň a pořádek pak zajišťuje zejména Vojenská police

SLUŽEBNÍ POMĚR

- Specifický státně zaměstnanecký poměr tzv. příslušníků, kteří vykonávají službu v bezpečnostním sboru
- Při svém vzniku, změně a zániku je charakterizován aplikací formy jednostranného správního aktu
- Soudní přezkoumání rozhodnutí ve věcech služebního poměru se pro veřejnoprávní charakter služebního poměru odehrává ve správním soudnictví.
- V plné míře se uplatňuje správněprávní odpovědnost disciplinární.

BRANNÁ POVINNOST

- Branná povinnost představuje povinnost státního občana ČR plnit úkoly ozbrojených sil.
- Jde o právní vztah absolutní, směřující erga omnes.
- Branná povinnost zahrnuje povinnost:
 - podrobit se odvodnímu řízení
 - vykonávat vojenskou činnou službu
 - další povinnosti stanovené branným zákonem
- Branná povinnost vzniká dnem následujícím po dni, v němž občan dosáhne věku 18 let a zaniká dosažením věku 60 let, pokud nezanikne jiným způsobem. **Branná povinnost je plněna za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.**

DĚKUJI ZA POZORNOST

